

dokončení z minulé strany

Akt samotný je symbolizován postupným zvyšováním zdiva, od nejnižšího obvodového až po nejvyšší centrální, které zároveň nese ve své špici vytesáno poselství. (Pokud máte pocit, že v Petřkových Starých českých pověstech se věci mají poněkud jinak, objednejte si další pivo.) Toto drama vrcholí zvláště za úplňkových nocí, kdy měsíc stojí nad věží zámečku a jeho paprsky vrhají bledou září do nitra bludiště a pokud stojíte ve druhé spirále (a máte tedy odříznutý výhled na okolní alej) stačí si představit, že Minotaurus už funí za příští křížovatkou.

Nejste-li právě příznivci mysterií, je to sice škoda, ale stále ještě tomu můžete říkat třeba land art. Každopádně se zdá, že těch několik (?) tisíc z městské pokladny investovali páni radní správně.

pivovar Klášter

3 z 5
jeptišek
doporučují

Master

P.S.

Vzhledem k tomu, že se množí požadavky na dotisk starých čísel, zanechali jsme v prostorech Šolcova statku nenápadný papír, jenž slouží k objednávce tohoto dotisku. Takže, pokud máte zájem, nijak neváhejte a připište na něj své jméno, počet výtisků a samozřejmě jejich číslo. Dotisk samotný bude uskutečněn v pátek ráno a výtisky budou k vyzvednutí na Šolcově statku, spolu s posledním číslem Splavlu.

Děkuji za pozornost.

SOBOTECKÝ

PRAVIDELNÝ LEHCE AVANTGARDNÍ VĚSTNIK

08 - 07 - 1999

ČTVRTEK

č5

Proč?

Připadám si jako Narcis, ale budu opět psát o našem vašem Splavu. Redakce obdržela během posledních dvou dnů nejen nové limericky do soutěže, ale dokonce i dopisy a jiné prohlášení, včetně dvou kritik jedné recenze (tyto "kritiky kritiky" přinášíme na jiném místě časopisu). Náklad opět o něco málo stoupal a Splav! nyní již vychází v cca 150 kusech, což není na malý festival (v porovnání se souběžně probíhajícími Karlovými Vary) zase tak málo.

Dále v dnešním čísle najdete informaci a dokumentaci k incidentu v restauraci Na Búrovně, rozhovor s překladatelem Milanem Dvořákem, samozřejmě hlasy a ohlas včerejšího dne a mnoho dalšího, například i představení naší vaší redakce.

Nedá mi to, abych se nezmínil o malé technické závadě při výrobě včerejšího čísla Splav!, která vznikla tím, že jsme při plném kopírování odvařili dvě kopírky a jeden toner. Doufám, že se to již nebude opakovat.

A mimochodem, všimli jste si, že dnešní číslo je tak trochu bilingvál?

Mějte se pěkně.

P.S. Včera přibyl nový člen redakce.

Přílišná skromnost...

Dlouho před tím, než začala Šrámkova Sobotka, sešla se redakční rada v naprostém utajení a anonymitě s černými kuklami na hlavách a zvažovala, zda se má podepsat pod předem připravované články a kritiky. Za svitu svíček jsme se dohodli, že nikoliv. Sundali jsme si černé kukly a konstatovali, že v redakci platí jeden za všechny a všechni za jednoho a každý jeden otisknutý text bere každý jeden člen redakce za svůj. Je v tom možná jakási pacháč avantgardního kolektivismu skupiny, ale přeci SPLAV! je Sobotecký pravidelný lehce **avantgardní** věstník.

A teď trochu vážně. Opravdu nepodepisujeme texty, protože až na výjimky jsou názorem celé redakce a jejich autorem není jen ten, kdo je jako nájemný pisálek inspirovaný géniem skupiny sepsal. Chybou ovšem bylo, že jsme se jako celá redakce nepředstavili již v prvním čísle. Dobrá, omlouváme se; byť to nepovažujeme za příliš důležité, na vaše naléhání se představíme dnes. Než začneme, upozorníme vás na jednu důležitou věc: Splav! NEMÁ ŽÁDNÉHO ŠÉFREDAKTORA, jména jsou uvedena v abecedním pořadí.

Omlouváme se všem češtinařským jazykofilům, kteří měli tu smůlu, že se jim dostalo do ruky čtvrté číslo našeho časopisu.

Naši korektorce se pro změnu dostal do ruky Enyclopedický slovník a opojena jeho nabídkou rovnoprávného uvedení tvaru Luba i Ljuba (Skořepová) neváhala, a rovnoprávně uvedla tvar Luba i Ljuba. Bohužel, v jednom článku nelze použít obě varianty.

Pátek 9. července

9.00 hod. sál spořitelny - přednáška Dr. Lukáše Hurníka

- Slovo o hudbě, hudba o slově

17.00 hod. Šramkův dům - Večer poezie - M. Nýdrová

19.30 hod sál spořitelny - Verše o Sobotecku a Českém ráji v podání J. Riedelbaucha

21.30 hod. RUŠÍ SE představení Turnovského divadelního studia

PROGRAM

Jídelní lístek

snídaně: rohlík, máslo, sýr, čaj

oběd: rajská omáčka, hovězí maso, těstoviny, čaj

večeře: veprová játra, rýže, okurkový salát, čaj

Siate Misteriosi

Když se o něčem řekne, že "je to sošné", dá se předpokládat, že to daleko neutěče, a tedy bude též nalezeno na místě, kde jste to zanechali. Sobotecká Skulptura patří k takovým stálým monumentům, nalézt se dá poměrně snadno - musíte ovšem vědět, jak na to. (viz mapa z minulého čísla, stanoviště 9)

S informacemi o jejím tvůrci, italském sochaři C. Parmiggianim, je to už složitější. Když jsme se pokusili něco o něm zjistit, napojili jsme se na celosvětovou síť Internet a jali se vyhledávat heslo "parmiggiani" v dobré víře, že naše hledání bude brzy odměněno záplavou informací. Po důkladném pátrání jsem zjistili, že se celkem stylově motáme v kruhu, protože jediná použitelná (dvourádková) zmínka je v češtině a pochází od pana profesora Samšiňáka.

O uměleckých kvalitách Skulptury se v oněch dvou větách nepraví nic, zato v ní stojí psáno, že sobotečtí museli obětovat desítky tisíc z městské pokladny na její rekonstrukci už dva roky po slavnostním odhalení - zřejmě se na stavbě podílely příslušné "české zlaté ručičky". Přes toto překvapivé informační vakuum (překvapivé proto, že se jedná o výtvar umělce skutečně evropského úrovně) vám naše redakce poskytne alespoň variaci na parmiggianovské téma, jež by ve Splavu neměla chybět.

"Dům pod měsícem", jak bývá někdy Skulptura označována, je bytostně spjat s místem, na němž stojí, s místem vskutku magickým (jen si zkuste v noci vstoupit do bludiště od jihu a dodržet rituál "první vlevo - druhé dvě vpravo - dvě klížovatky rovně - doprava: budete, myslím, příjemně překvapeni). Mezikruží jeho zdí vyzdvihuji siluetu Humprechta a vytváří atmosféru dvojnictví. Chiméra Chrámku Dianina na obzoru, která je přízračně nasvícena, je svázaná se zemí, s hlínou, z níž jsou páleny cihly, které sice na první pohled vypadají nově, ale již druhý pohled (směřovaný k patě zdí) vypovídá o jejich skutečném stáří. Dům-Labyrint, příbytek Minotaurů, pozemský dvojenec onoho luzného přeludu, se vztahuje v přerušovaných soustředných prstencích vzhůru, aby objal svou nebeskou milostnici.

dokončení na poslední straně

Vy jste do ní sahalí!

Velmi nemile uvítala Sobotka svého návštěvníka Jan K. Byl zde poprvé a spolu s bohémskými zážitky si poveze domů do Plzně i ortopedický límeček kolem krku. Proč? Nu, choval se nevhodně - jako občan pivní metropole předpokládal, že když pozve sympatickou a pěknou číšnicu v hospodě Na Búrovň na panáka, bude to chápáno jako projev spokojenosti s obsluhou. Žel zhmýlil se a jeho omyl mu zážitek ze Šramkovy Sobotky zřejmě pokazil.

Dva štamgasti - jeden z nich patrně partner číšnice (že by Jirka?) - zaútočili ze zadu na Jana K. a jeho kamaráda, když tito z hospody odcházeli. Útočníci způsobili oběma mladým mužům (kteří se v překvapení ani nebránili) pohmoždění a Janu K. i vážnější úraz, který si vyžadal lékařské ošetření. Když útočníci kopali do obou Plzeňáků, vykřikovali: „Vy jste do ní sahalí!“

Ano, vše probíhalo podle tradiční konstrukce dramatu, kdy je hybným prvkem veškerého dění právě žena. A štamgastům se není co divit, protože se jedná opravdu o přitažlivou ženu (jistě i díky ní si ve včerejším čísle Splavu vysloužila hospoda Na Búrovň vysoké hodnocení). Případ nyní vyšetřuje policie a doufajme, že se obou agresorů dopátrá. Pro všechny další návštěvníky Šramkovy Sobotky by mělo být poučením, že „jiná země jiný mrav“ a debilové se (bohužel) najdou i tady.

		HLÁŠENÍ ÚRAZU nebo jiného poškození zdraví podle § 55 zákona o všeobecném zdravotním pojištění
Prájmení a jméno [REDACTED]		
Cíl pojištěnce [REDACTED]	[REDACTED]	Bydliště (adresa) [REDACTED] PSČ 331 35
Zaměstnavatel, povolání, druh vykonávané práce Realit. kanc. Ptáček Karel, realit. makléř.		
Datum, hod. a místo úrazu 6.7.99 těsně před polnoci. Hostinec Na Búrovň	Diagnóza S13.4	
Stručný děj a příčiny úrazu, odpovědnost za úraz (podle zjištění policejního) Včera byl napaden v hostinci bez příčiny, nehránil se. Zhmoždění hrudníku a podvratná krční páteře. - lehká zranění		
Ke zranění došlo v důsledku dopravní nehody: ☒ pracovní ☐ ne - ☒ nepracovní - ☒ ne		
Jedná se o úraz: ☒ pracovní ☐ nepracovní - ☒ ne		
Byla zraněmu odebrána krev k prokázání přítomnosti alkoholu či jiné oharmné látky: ☒ ane - ☐ ne		
Bylo zraněmu vystaveno Potvrzení pracovní neschopnosti: ☒ ne - ☐ ne		
Kdy a kam byl zraněný odeslán na další vyšetření nebo do ústavní péče		
Zraněný byl hospitalizován v našem ZZ počítaje dnem: -		
*) rozhodující sa zájemce!		
Vystavil: dr. Jiřík [Signature]		
Dne: 7.7.99		
Výše uvedený doklad je příslušnou aktem pojištění VZP pro účely náhrady nákladů poškozeného zdravím člověka. Použití dokladu je povolen jen v případě, že je uvedeným zdravotníkem pojištění.		
VZP-22/1997		

úrazový listek Jana K.

Čtvrtek 8. července

9.00 sál spořitelny - přednáška prof. PhDr. Miroslava

Červenky - Tak zvaná hudebnost verše

9.00 zahrada Šramkova domu - Stanislava

Emmerlingová - Tvůrčí čtení a psaní

(p. Emmerlingová má další semináře v Turnově, okénko si našla pouze v tento čas)

11.00 sál spořitelny - prezentace nakladatelství

Fortuna, beseda s Jiřím Žáčkem

16.00 sál Šramkova domu - Rudolf Kvíz - Všecky krásy světa, poezie a vzpomínky J. Seiferta

19.30 sál spořitelny - Večer pedagogických a filosofických fakult, v druhé části parodie na pořad DO RE MI

PROGRAM

Jídelní lístek

snídaně: rohlík, máslo, džem, čaj

oběd: polévka krupicová

večeře: moravský vrabec, bramborový knedlík, zeli, čaj

obložený talíř, chléb, čaj

Redakce?

Černoš Ondřej, III. ročník ČVUT, obor biomedicínské inženýrství

Hesoun Hubert, III. ročník FAMU, katedra fotografie

Kučera Radim, ročník 75, operátor datových sítí

Šlerka Josef, I. ročník FF UK, katedra estetiky

Štefková Zuzana, III. ročník FF UK, katedra dějin umění

Thóma Michal, ročník 79, čerstvý maturant gymnázia Bud'ánka

Tupá Veronika, III. ročník FF UK, katedra rusistiky

Externisté!

Horyna Tomáš, V. ročník PF UK

Zavadilová Hana, FF MUNI, katedra bohemistiky a rusistiky

Občas napiší i další účastníci, většinou podepsaní. Doufám, že vám toto stručné představení a vysvětlení naší nechuti podepisovat se (což není totéž jako být anonymní) bude stačit.

Jedna kantorka z Borové
byla v Sobotce poprvé.

Přečítla si Splav!

a byla paf

ta neznalá kantorka z Borové

Divoká Šárka

ПУШКА

Dvojité kopačky s baletem

Recenze obvykle plní dvě úlohy, na jedné straně poskytuje základní zpětnou vazbu umělci samotnému, a na straně druhé je jakousi pozvánkou, případně varováním. V Sobotce je situace trochu jiná, neboť většina zdejších uměleckých událostí se již víckrát neopakuje. Někdy bohudík a někdy bohužel. V případě oněginovského večera v režii Hany Kofránkové musíme říct - bohužel.

Na českých jevištích se pomalu ustaluje nový dramatický mezitvar, který možná jednou ponese jméno po Haně Kofránkové (tzv. kofránkovský patvar). V tomto novém dramatickém útvaru interpreti již opouštějí roli „pouhých“ nástrojů konkrétní realizace básnického jazyka, ještě se ale nestávají herci v pravém smyslu slova. Dominantní složkou je stále text, již se zde ale objevuje dramatická akce.

Možnosti tohoto nového tvaru jsme mohli ocenit i ve včerejším večeru, připraveném z nového překladu Puškinova Evžena Oněgina od Milana Dvořáka. Dramaturgickým klíčem celého večera byla anekdotická zhuštěná interpretace díla: nejdřív on dá kopačky jí, pak ona jemu a mezi tím se baletí. Celkový tvar představení tak působil symetricky: první polovina večera byla tvořena v zásadě Oněginovým (David Novotný) odmítnutím Tat’ány-dívky (Věra Hučinová) a Tat’ániným dopisem (pro mě asi nejsilnější zážitek), druhá polovina pak kajícným dopisem Oněgina, kterého odmítá Tat’ána-žena (Hana Krtičková). Věřím, že o přestávce účinkující v šatně baletili. „Kofránkovská“ dramaturgie umožňuje hercům nedržet se striktně svých postav (Aleš Vrzák - vypravěč i Lenskij, Hana Kofránková - vypravěč i chůva; vypravěcký part někdy přebírájí postavy) a dává tak vzniknout dalším vrstvám (vtipné generační rozdvojení vypravěče), aniž by docházelo k interpretační zváhlí. Herecké výkony byly včera výborné a vzácně vyrovnané, přesto bych chtěla připomenout alespoň „bordó“výstup Aleše Vrzáka, který byl diváků v sále oceněn spontánním potleskem.

Skvělou atmosféru představení dokreslovaly ruské písničky v podání Milana Dvořáka.

Vladimir Nabokov: Komentáře k Evženu Oněginovi

Toto Puškinovo dílo je v první řadě projevem stylu, a z výšin práv této kvetoucí krajiny měřím pohledem popsané dálavy venkovské Arkádie, hadovitou neurčitost povypůjčovaných potůčků, droboulinké roje sněžných vloček, uvězněných v kulovitém krystalu, a také přepestré literární parodie všechnožné úrovně, slévající se v polozátlém prostoru. Před námi totiž není „obraz ruského života“ - v nejlepším případě je to obraz vykreslující nevelkou skupinu Rusů, kteří žili v druhé dekadě 19. století, mají dosti společného s mnohem zřetelnějšími postavami západoevropského románu a jsou zasazeni do stylizovaného Ruska, které se rozsype v tom okamžení, jakmile je zbabíme francouzských podpěr a jakmile francouzští vykladači německých a anglických autorů přestanou ruským hrdinům a hrdinkám napovídат ta správná slova.

Limericky

Na tomto místě opět přinášíme výběr z vašich limericků, dodaných nám ať už formou anonymů, motáků či jiným, neméně extravagantním způsobem.

Do Sobotky ze Lhoty

Když jsem já šel do Sobotky,
prožral mi mol polobotky.
A pak ještě kalhoty,
mně, krečímu ze Lhoty.

ds

Z Búrovny na koupaliště
cesta lesem (plná deště)
s laškovnou tmou o půl třetí
přilákala devět dětí
po krk v bazénu volali: „Ještě!“

Aleš Kubík

Byl jeden drahokam jménem Achát,
dovedl kouzelné plky páchat.
Každému dal svůj plk,
aniž by na chvíli zmlk.
Ten plodný drahokam Achát.

Divoká Šárka

Jeden lektor přiopilý
pověstný byl, že byl milý.
Pak seděl na koupáku,
každému říkal ptáku
ten pověstný lektor plný síly.

Jana Machálková

Ze Sobotky na neděli
stalo se nám něco s těly
Změnila se v hradní Trošky
neodejdou ani bosky
ponesou je do postelí

kolektiv

Vážená redakce!

Když se máme všichni tak rádi, prosím, ODHALTE SE!
Nám, Vašim čtenářům, kteří Vás dosud nepoznali.

Ano?
nymka.

Zde malý důkaz přízně:

Ze Sobotky Splav!
kupuje si dav.
Pročítá ho s rozkoší,
čísla nekončí v koší.
Hluboce šumí sobotecký Splav.

P.S. Je to můj první anonymní dopis. Díky Vám.

Ad výstava Jiřího Mádla

Kritika mistra Mádla se mi zdá neobyčejně krutá a neodborná. Mistr se svým dílem přesahuje do českého umění. Obdivuhodné jsou jeho dřevořezy, avšak i v portrétu podává znamenitě výkony. Jsem rád, že se právě v Sobotce prezentuje svým dílem.

Karel Samšiňák

Reaguji na kritiku, kterou napsal anonymní autor. Jedná se o výstavu akademického malíře Jiřího Mádla. Kritizované portréty básníků (Antonína Sovy, Otokara Březiny) jsou majetkem Alšovy jihočeské galerie na Hluboké a jsou uvedeny v publikaci PhDr B. Stehlíkové Jihočeská grafika. Odkazují autora této recenze, aby si prostudoval dostupné prameny, než se vysloví k dílu, které zřejmě zná jen z povrchního dojmu z vernisáže. Nyní k výnce o povrchně pochopeném Renoirovi: Odkazují autora na recenze celostátního tisku, např. Mádlovy výstavy k padesátinám v bývalé Galerii Československého spisovatele v Praze, kde jeho výstava portrétů byla hodnocena jako pokorný návrat k tradici portrétní tvorby a hodnocen zejména jeho osobitý přístup k ztvárnění tohoto tématu, který byl vkladem současnemu českému portrétu. Mádlova portrétní tvorba má ohlas i v cizině, kde na mezinárodní výstavě v Rakousku v r. 1992 získal stříbrnou medaili Academie Européenne des Arts. Pro universitu v Leidenu namaloval v r. 1992 portrét prof. dr. W. Luyendijka, zakladatele holandské neurochirurgie.

Eva Zahrádková

Ad Šrámek versus kašna

Pozastavuji se nad sprostárnou ve 4. čísle Splavu, str. 5. Znal jsem Šramka a znal jsem dobře i jeho kamarády. Byli to učitelé a u nich se ožralství netrpělo. Ožralý učitel neexistoval, takový se nesměl víc objevit ve škole. Šramek se rád napil, ale nikdy tak, aby „chcal“ do kašny. Taková legalizace soboteckých drbů by se neměla v časopise věnovaném Šramkově Sobotce objevit. Hanbal!

Karel Samšiňák

Ad přílišná skromnost

Anonymní redakci Splavu:

Určitě se shodneme, že možnost svobodně hlásat své názory (ústně i slovem psaným) je snad ten nejcennější polistopadový dar. Doufám, že se shodneme i v tom, že v dobré demokratické společnosti ale patří k etickému vybavení každého, kdo chce práva svobodného projevu využívat, i povinnost se pod své názory a výroky podepsat (protože za nimi stojí). Jejich adresáti, čtenáři, posluchači aj. mají přece neoddiskutovatelné právo vědět, kdože to koho nebo co vynáší do nebes, nebo naopak zavrhuje. Takže autoři i redakční kolegium, kteří zůstáváte (z vrozené skromnosti?) v anonymitě, zdvihněte hledí!

Zdeňka Piluchová

pokračování zítra...

Je to paradox, ale z překladatelského hlediska je jediným bytostně ruským prvkem románu právě řeč, Puškinův jazyk, jenž na nás nabíhá vlna za vlnou a z veršové melodie, jakou Rusko předtím neznalo, uniká ven.

To nejlepší, co se mi nabízelo, je v některých svých komentářích popsat jednotlivé úryvky originálního textu. Doufám, že mi čtenáři zatouží naučit se Puškinovu jazyku a znova si Evžena Oněgina přečíst, tentokrát už bez této berličky. V umění se stejně jako ve vědě největší rozkoš skrývá ve zjítřeném smyslu pro detail, proto jsem se pokusil obrátit čtenářovu pozornost právě k detailu. Ještě jednou opakuji, že pokud si všechny tyto jednotlivosti rádně neuložíme a nezapíšeme do paměti, veškeré „obecné myšlenky“ (jichž se tak snadno zmocňujeme a tak vhod je poté prodáváme dál) nevyhnutelně zůstanou jen odřenými legitimacemi, umožňujícími svým vlastníkům bez překážek putovat z jednoho hájemství ignorance do druhého.

Když Puškin v květnu 1823 začal psát Evžena Oněgina, možná již před sebou viděl obrazy onoho venkovského života, které nakonec zasadil do rámce druhé kapitoly, a zákonitě jeho představivosti bezpochyby neodbytně bloumal rozostřený obrys hrdinky. Máme však důvod předpokládat, že uprostřed druhé kapitoly se tento neostrý obraz ještě nerozvobil, ještě se neproměnil ve dvě sestry - Tat'ánu a Olgu. Také ostatní detaily románu nebyly ničím jiným než mhatavým oblakem. Kapitoly a jejich části byly zamýšleny tak a tak, jenže poté vznikaly jinak. Při slově „struktura“ však nemáme na mysli básnickou „dílnu“. Pracovní náčrtky, matoucí stopy, pěšinky, z nichž se autor předčasně vracel, či slepé uličky inspirace pro pochopení podstaty románu valného významu nemají. Jakmile je dílo zveřejněno, umělec musí nelitostně ničit všechny své rukopisy, aby jimi vědátorovským hemžilům nezavdal falešný důvod k předpokladu, že zkoumáním zavržených variant se lze dopracovat tajemství génie. Záměr a cíl neznamenají v umění nic, výsledek naopak vše.

Bratr o bratru

V letech (ne)blahé paměti nepříliš příjemných (to jest osmdesátých) pravil dříve především překladatel- anglista, nyní především politik Michael Žantovský: „Překládání klasiky je řehole, ale někdo se toho v každý generaci ujmout musí!“ Mluvil o generaci dnešních padesátníků a překladatelským Cháronem byl slovutnému Žantákovi pro tento účel Jiří Josek - shodou okolností nakladatel, který vydal nejnovější překlad Puškinova Evžena Oněgina z pera (či snad lépe z počítače a ještě lépe ze sady magnetofonů, užívaných vyloženě z nouze, protože špatně vidí a jak sám tvrdí, téměř nečte, čemuž se skoro nedá věřit) Milana Dvořáka. Ten je další shodou okolnosti mým bratrem (fuj, ty ošklivé instrumentály!) a ještě jednou shodou okolnosti rusistickým Cháronem na poli literární klasiky.

Vlastně nevím proč, ale je mi to příjemné. Možná proto, že se k překladatelské práci tohoto druhu zatím necítím povolán. Kdoví, zda se k něčemu podobnému někdy propracuju - rozhodně bych rád. Pokud se to ale nestane, nemusím želet. Mám totiž bratra, který to umí. O překladu mluvit nebudu, na to byli v Sobotce povolanější, ale hlavně - ten text přece mluví sám z sebe!

Libor Dvořák

Nebojte se Oněgina

V sále spořitelny včera v děvět hodin ráno sedělo za stolem pět našich předních rusistů, pili vodu a rozprávěli.

Posluchačům se dostalo velmi důsledného a zajímavého poučení, nejen o historii překládání Puškinova Oněgina.

Největší pozornost byla věnována překladům Josefa Hory (1938), Olgy Maškové (1966, reed. 1969) a fragmentu překladu Emanuela Frynty (1977). Přednosti ale i nedostatky překladů byly srovnávány. Přednáška ochucená recitovanými verší (originál, Emanuel Frynta a konečně Milan Dvořák) byla doplněna ještě pasážemi z "Komentáře k Evženu Oněginovi" Vladimíra Nabokova (Oněgina překládal v letech 1950-64 do angličtiny).

Předloženy byly i praktické otázky překladu z ruštiny do češtiny. Překladatelovi Milanu Dvořákovi pak byla položena stručná otázka: "Proč jsi to udělal?"

Odpověď byla podobně prostá: "Chtěl jsem udělat něco zásadního. Nebyl to můj nápad, k tomu mě dokopal bratr."

Po skončení přednášky jsme se osmělili položit panu Milánu Dvořákovi pár otázek.

red: Jak jste se vlastně k překládání umělecké literatury dostal?

M.D.: Já jsem vystudoval tlumočnictví a překladatelství a s velkým sebezapřením jsem navštěvoval literární semináře (nepředpokládal jsem, vzhledem ke své zrakové indispozici, že bych se někdy mohl literatuře věnovat). Můj bratr jako redaktor mě občas zavolal něco jako: "Přelož mi čtyřverš z Jesenina..." Měli jsme folkovou kapelu a já tam psal texty a bratr povídá: "No ano, ty jsi přece veršotepc a ruský umíš." A tak jsem občas přeložil čtyřverš z Jesenina, pár veršů z Majakovského a nějaké sovětské básníky.

(Následující otázku položil Milan Dvořák sám sobě.)

M.D.: Četl jste důkladně dřívější překlady Evžena Oněgina?

M.D.: Ne, nečet. Bendla ani Junga jsem nečet vůbec. Horův překlad znám z dětství a mládí. A Maškovou jsem četl velmi zběžně. Řeknu vám proč: nechtěl jsem zjistit, že bych některé verše přeložil stejně (jako Hora nebo Mašková). Takže pokud tam něco takového najdete, mohu na své svědomí prohlásit, že jsem to překládal sám.

red: Překládal jste ještě nějaký jiný literární text?

M.D.: Překládal jsem Vysockého, překládal jsem soubor Pasternaka, pro režiséra Pistoria jsem dělal Gribojedovo Hoře z rozumu.

red: Na co se chystáte teď, v nejbližší době a co by jste někdy rád udělal?

M.D.: Teď, až přijedu do Prahy, budu překládat esej od Solženicyna, ale ten si někdo objednal. Co bych rád udělal - rád bych vydal texty u nás téměř neznámého zpívajícího básníka Alexandra Galiče, prosazoval ho Karel Kryl, ale to je nějak daleko. Snad se potom najde nějaký nakladatel a texty vydá.

red: Určitě. Děkuji vám za rozhovor.

Hana Zavadilová

Zápasy srdce malířova

Vstoupíte-li do prostor galerie na Šolcově statku, čeká vás setkání s pozoruhodným světem malíře Josefa Jiry. Je to svět mnoha rozměrů; božských, démonických i hluboce lidských, nabízí cesty ke spásě i k zatracení, vypráví příběh lidského údělu. Tím údělem je pro Josefa Jiru nesení "lidského kříže". Jírový obrazy, krvácející barvou, jsou stopami, zastaveními na jeho vlastní "křížové cestě", vypovídají o tom, že jeho "kříž" nebyl nikterak lehký.

Neklidem poznámenaná duše se odkrývá v obrazech zápasu. Stejně jako v díle barokních tvůrců se zde setkáme s úzkým sepjetím duchovního a smyslového, bolest je předzvěstí vykoupení a brutalitu malířské formy vzápětí střídá něha až andělská. Divoce črtané černé linie, vyceněné zuby, vyvrácené chrtány, nánosy rudých past zhmotňují scény novodobého mučednickví. Takové výjevy mají hluboké kořeny ve vnitřní zkušenosti malířově. Zápasy lidského ducha

o svatost se odehrávají v temných propastech krutosti. Pouze blízkost Smrti dává schopnost popsat závratnost obou těchto pólů lidské existence: "Několikrát jsem seděl s bílou sestříčkou Smrkou na lavici v čekárně. Asi až potom má člověk právo o těchto věcech přemýšlet a tyto věci malovat." Nahlížení pod povrch věcí, pohled zaostřený na neviděné a neviditelné, zkoumající hlubiny duše, je symbolizován opakujícím se motivem lidského oka. Jediná planoucí zornice Kyklopsa opakuje náš pohled, působí mocí archetypu, znepokojuje proměnou

obvyklé konfigurace lidského obličeje. V jediném upřeném oku je obrovská síla soustředění. Tvář v tvář tomu pohledu se znejišťuje role pozorovatele a pozorovaného. Oko obrazu je branou i k naší introspekcii.

Dílo Josefa Jiry má ovšem i svoji utěšenou polohu. Dokáže rozeznít tóny harmonické, ať už se jedná o poetické náladu malířských deníků z cest, obrazy z cyklu Golet v údolí, blízké představivosti Chagallově, či snové výjevy milenecké, slučující intimitu námětu s jemností provedení. Výpověď o světě Josefa Jiry je mnoholasá a mnohostranná, jedno mají však všechny jeho obrazy společné - totiž opravdovost. Opravdovost o to cennější, že se s ní v současné době setkáváme tak zřídka.